Sivistyslautakunnan talousarvioesitys 2027

SivL 10.11.2026 § 98
160/02.02.00/2026

Valmistelija sivistysjohtaja Ville Hirvikoski, puh. 040 150 5230

Hallintosäännön § 10 mukaan lautautakunta päättää talousarvioesityksestään kunnanhallitukselle.

Kunnanhallitus on käsitellyt 14.9.2026 § 155 kunnan vuoden 2027 talousarvion laadinnan lähtökohtia, valmistelutilannetta ja tavoiteaikataulua sekä antanut osastoille valmisteluraamin sekä muut laadintaohjeet. Kunnanjohtajan talousarvioesitys on tarkoitus käsitellä kunnanhallituksessa marraskuussa ja joulukuussa kunnanvaltuustossa.

Kuntatalouteen kohdistuu valtakunnallisia epävarmuustekijöitä, vaikka Toholammin kunnan taloudellinen tilanne on edelleen varsin vakaa. Valtiontalouden vaikean tilanteen vuoksi on ennakoitavissa myös tulevaisuudessa kuntatalouteen kohdistuvia säästötoimenpiteitä. Vuodelle 2027 kohdistuu vielä soteuudistuksesta aiheutunut valtionosuuden takaisinperintä kunnilta.

Osana valmisteluohjetta kunnanhallitus on jatkanut syksyllä 2025 aloitettua täyttölupamenettelyä. Palveluverkon ennakoivan suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeys korostuvat entisestään. Palvelutarpeen ja rahoituksen näkökulmasta on keskeistä huomioida demografinen kehitys (syntyvyys/kuolleisuus, muuttoliikkeen volyymi): jo toteutuneet ja tilastoennusteiden osoittamat väestömuutokset sekä ikääntyneen väestönosan tasainen kasvu.

Kunnanhallituksen vahvistama raami sivistysosastolle on vuoden 2026 talousarvio vähennettynä 35 000 eurolla. Koska erityisesti palkkamenoihin kohdistuu työehtosopimuskorotuksia, niin säästötarpeen arvioitiin olevan noin 170 000 € suuruinen.

Sivistysosaston johtavat viranhaltijat ja asiantuntijat ovat tarkastelleet talousarvion laadinnan aikana erityisesti omaa toimintaa, käytettäviä ostopalveluja ja tunnistettuja palvelutarpeen muutoksia.Talousarvioon ei ole sisällytetty perusteettomia varauksia tai ylimitoituksia, joten sen toteutumista on seurattava tiiviisti vuoden 2027 aikana ja reagoitava tarvittaessa lisätalousarvioesityksin.

Sivistystoimen tuloista merkittävä osa muodostuu erilaisista valtiolta ja muilta rahoittajilta saatavista avustuksista ja hanketuista. Opetus- ja kulttuuritoimen hinnastoja ei ole suunniteltu tässä vaiheessa korotettavan vuodelle 2027.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla. Perhepäivähoidon kysyntä on viime aikoina laskenut erityisesti työntekijän omassa kodissa järjestettävän hoidon osalta ja työntekijää on väliaikaisesti

siirretty tarvittaessa työskentelemään päiväkodissa.Sykrylän ryhmiksen palvelutarve pienenee hieman, joten syksystä 2027 alkaen palataan kahden työntekijän resurssiin.

Koulujen oppilas- ja opiskelijamäärien muutokset vaikuttavat opetuksen järjestämiseen vasta tilikauden elokuusta alkaen lukuvuosirytmistä johtuen. Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärän arvioidaan vähentyvän erityisesti Herman Ojalan koulussa noin 20 oppilaalla, jonka vuoksi koulun opettajaresurssi pienenee syyslukukaudesta 2027 alkaen 2 – 3 henkilötyövuodella. Tämä toteutuu määräaikaisuuksien päättymisen kautta. Sykäräisen koulun oppilasmäärä laskee yhdellä oppilaalla ja Viitojan koulun kolmella. Kyläkoulujen toiminnalle on varattu nykyisen lukuvuoden tilanteen mukaiset henkilöstöresurssit. Aamu- ja iltapäivätoiminta jatkuu edelleen Lampin hallilla sekä Sykäräisen koulussa.

Toholammin yläkoulun oppilasmäärä laskee yhdeksän oppilaan verran. Aloittavia 7. luokkalaisia on 50, minkä vuoksi tarvitaan tälle ikäluokalle kolme rinnakkaisluokkaa. Tämän hetkisen arvion mukaan yläkoulu muuttuu kokonaan kaksisarjaiseksi lukuvuoden 2030 – 2031 alusta, joka tulee vähentämään opetusresurssin tarvetta noin 30 vuosiviikkotunnin verran, mikä vastaa noin 1,5 henkilötyövuoden työpanosta.

Toholammin ja Lestijärven perusopetuksen yhteistyöhankkeella pilotoidaan käytäntöjä, joilla voidaan varmistaa laadukkaan perusopetuksen toteuttaminen. Hanke myös suunnittelee käytäntöjä, joilla varmistetaan riittävän ja kelpoisen opettajaresurssin saatavuus myös jatkossa alueellamme. Lisäksi valmisteilla on mm. koulukuljetusten yhteiskilpailutus Lestijokilaakson kuntien kesken.

Lukion opiskelijamäärän arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla tai jopa kasvavan hieman, koska yhdeksännen luokan päättäviä oppilaita on huimat 59.

Kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden tarve säilyy nykyisellä tasolla eikä niihin kohdistu erityisiä henkilöstön vähentämistarpeita. Hankerahoituksella määräajaksi palkatulle henkilöstölle pyritään tarjoamaan työmahdollisuuksia uusien haettavien hankkeiden kautta sekä myymällä palveluita naapurikunnille.

Yleisinä laadintaperiaatteina on ollut pitää ulkoisten ostojen määrä maltillisena ja tarkastella erityisesti osa-aikatyötä tekevien työajan tehokasta mitoittamista. Sivistysosasto on myös tarjonnut pitkän tauon jälkeen mahdollisuuksia siviilipalveluksen suorittamiseen sen alaisissa työtehtävissä.

Sivistyslautakunnan alaiset johtajavat viranhaltijat sekä asiantuntijat ovat tallentaneet talousarvion tulo- ja menoerät sekä valmistelleet osastoa koskevat toiminnallis-taloudelliset tavoitteet. Myös sisäiset kustannukset on tallennettu kunnan talousarvion valmistelutilanteen mukaisesti. Investointeja koskien valmistelu on toteutettu yhdessä teknisen johtajan ja sivistysjohtajan kesken.

Sivistysosaston toimintakate (sisäiset ja ulkoiset erät) ennen poistoja on - 8 601 891 €. Muutos vuoden 2026 talousarvioon nähden on noin - 5000 €. Vain ulkoiset erät huomioiden sivistysosasto toteutti kunnanhallituksen asettaman raamin mukaiset tasapainottamistoimet, sillä toimintakate ulkoisin luvuin parantui 35 300 € talousarvioon 2026 nähden.

Osaston käyttötalouden talousarvioehdotus, investointiehdotukset sekä talousarviokirjan sivistysosaston toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita kuvaavat tekstikappaleet ovat oheismateriaalina.

Sivistyslautakunnan johtavat viranhaltijat sekä asiantuntijaviranhaltijat on kutsuttu kokoukseen esittelemään talousarviota oman toiminta-alueensa osalta ennen päätöksentekoa.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Hirvikoski Ville

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ehdotuksensa vuoden 2027 talousarviosta.

Käsittely kokouksessa

Sivistyslautakunnan alaiset viranhaltijat varhaiskasvatusjohtaja Terhi Kleemola, alakoulujen rehtori Leea Piispanen, lukion ja yläkoulun rehtori Jussi Peltokangas, kirjastonjohtaja Satu Kinnari ja kulttuurisihteeri Tarja Kalander toimivat kokouksessa asiantuntijoina tämän asiakohdan käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Merkittiin, että kokouksesta poistuivat ennen päätöksentekoa asiantuntijoina toimineet Satu Kinnari ja Tarja Kalander klo 18.10 sekä sivistyslautakunnan jäsen Joonas Tuikkanen klo 18.50.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.